

VBDO bericht

NIEUWSBRIEF VAN DE VERENIGING VAN BELEGERS VOOR DUURZAME ONTWIKKELING

10e Jaargang / Nummer 5 / SEPTEMBER-OKTOBER 2005

Organisatie 'verjaardagsfeestje' VBDO komt op stoom

Vanaf begin augustus werkt Eefje Verhagen bij de VBDO. Zij houdt zich dit najaar voornamelijk bezig met het voorbereiden en organiseren van het VBDO Lustrumevenement, ter ere van het tienjarige bestaan van de VBDO. Het evenement vindt waarschijnlijk plaats op 2 februari van het volgende jaar.

Verhagen studeerde in juli af aan de Fontys Hogeschool voor Communicatie in Eindhoven. Ze vindt het een eervolle taak om het lustrumevenement voor de VBDO te mogen organiseren. „Een inspirerende, creatieve en interactieve dag waarop de VBDO de dialoog over maatschappelijk verantwoord ketenbeheer wil openen. Maar bovenal een feestelijke dag, want de

VBDO zet duurzaamheid immers al tien jaar lang met succes in de schijnwerpers. Tijd om al deze successen te vieren en zelf eens in de schijnwerpers te staan.“ In het volgende nummer van het VBDO Bericht verwacht Verhagen meer te kunnen melden over het aanstaande 'verjaardagsfeestje' van de VBDO.

Publicaties te bestellen bij de VBDO

Duurzaam Sparen en Beleggen in Nederland 1987-2004.

Ontwikkelingen in omvang en groei van duurzaam sparen en beleggen door particulieren.

Gratis te downloaden op www.vbdo.nl (rubriek Publicaties Duurzaam beleggen). Of een papieren exemplaar door overmaking € 12,50 (inclusief verzendkosten) op girorekening 6890957 t.n.v. VBDO te Culemborg, o.v.v. DSB 2005

VBDO Jaarverslag 2004

(inclusief sociaal en milieuverslag).

Gratis te downloaden op www.vbdo.nl (rubriek Publicaties - Jaarverslagen). Ook papieren exemplaren zijn gratis voor leden. Te bestellen per email info@vbdo.nl of telefonisch 0345 532653 o.v.v. naam en/of lidnummer. Niet-leden kunnen het jaarverslag bestellen door overmaking van € 12,50 (inclusief verzendkosten) op girorekening 6890957 t.n.v. VBDO te Culemborg, o.v.v. JV 2004.

V Vereniging van
B Beleggers voor
D Duurzame
O Ontwikkeling

IN DIT NUMMER o.a.:

Nieuws over bedrijven

Banken kunnen producenten duurzame grondstoffen belonen

VBDO moet 'koplopers' nog harder aansporen

VBDO Duurzaam Stemadvies spoort bedrijven aan tot beter leven

Het duurzaam stemadvies dat de VBDO dit jaar voor het eerst gaf aan aandeelhouders van de grote beursgenoteerde ondernemingen, heeft een heilzame werking op die bedrijven. Alleen al de dreiging van een negatief VBDO-advies leidde bij een aantal bedrijven tot beloftes dat ze hun leven zullen verbeteren. Dit bracht de VBDO ertoe om in de aanloop naar de aandeelhoudersvergaderingen al een aantal stemadviezen in positieve richting aan te passen: van 'tegen' naar 'onthouden' en van 'onthouden' naar 'voor'.

Het duurzame stemadvies gold dit jaar alleen voor het agendapunt 'goedkeuring jaarverslag'. Dit is vaak het belangrijkste agendapunt op aandeelhoudersvergaderingen. Het komend jaar wil de VBDO ook een duurzaam stemadvies gaan geven voor andere agendapunten.

In februari maakte de VBDO per brief een voorlopig duurzaam stemadvies aan de ondernemingen kenbaar. Ook in de pers volgden publicaties over het stemadvies. Naar aanleiding van het voorlopige advies kreeg de VBDO veel reacties van ondernemingen. Zij beschouwden het stemadvies van de VBDO als een belangrijk signaal van de duurzame beleggingswereld. Per brief of telefonisch lieten ze aan de VBDO weten welke stappen ze in 2005 van plan waren te zetten om de transparantie over duurzaamheidsonderwerpen te

verbeteren. Dit leidde tot bijstellingen in de stemadviezen.

Bij het vaststellen van het VBDO Duurzaam Stemadvies voor het agendapunt 'goedkeuren jaarrekening' is de VBDO Transparantie Meetlat als uitgangspunt genomen. Deze Meetlat meet hoeveel duurzaamheidsinformatie ondernemingen geven. Ondernemingen die op de VBDO Transparantie Meetlat meer dan vijfendertig procent scoren krijgen een positief stemadvies. Tussen de vijftwintig en vijfendertig procent is het stemadvies onthouden. Lager dan vijftwintig procent is het stemadvies negatief. Ondernemingen die lager dan vijftwintig procent scoren maar aan de VBDO de toezegging hebben gedaan binnen een jaar de transparantie te verbeteren krijgen eveneens een neutraal (onthouden) stemadvies.

vervolg op pagina 3

Ja, ik word lid van de VBDO. Ik ontvang de Duurzaam Geld Gids en zesmaal per jaar het VBDO Bericht. Het lidmaatschap bedraagt € 25,- per jaar.

Naam : _____ (m/v)

Straat/huisnr.: _____ Postcode/Woonplaats : _____

Ik machtig hierbij de VBDO om tot wederopzegging de verschuldigde contributie van minimaal € 25,- jaarlijks af te schrijven van mijn bank- of girorekening.

Machtiging contributie per jaar € _____ (minimaal € 25,- per jaar)

van bank-/gironummer

Datum: _____ Handtekening: _____

Stuur mij een acceptgiro voor het voldoen van de contributie.

Stuur de bon op naar: VBDO, ANTWOORDNUMMER 2032, 4100 VB CULEMBORG

Meer informatie vindt u op onze website www.vbdo.nl

Het VBDO BERICHT is een uitgave van de VBDO, de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling en verschijnt 6 x per jaar.

Aan dit nummer werkten mee: Piet Sprengers, Ad Moerman, Ernst van Weperen, Eefje Verhagen en Gerdien Dijkstra.

Bezoekadres: Markt 7, 4101 BW Culemborg, Postbus 504, 4100 AM Culemborg, Telefoon: 0345 53 26 53 Fax: 0842 21 87 46, E-mail: info@vbdo.nl Website: www.vbdo.nl

INHOUDSOPGAVE

VBDO Duurzaam Stemedvies spoort bedrijven aan tot beter leven 1/3

Media-aandacht voor ongelukken frustrerend voor transparant DSM 4

Banken kunnen producenten duurzame grondstoffen belonen 5

Nieuws over de bedrijven ASML wil niet per se de beste zijn 6

KPN komt met beleid voor ketenbeheer 6

Laurus wil in gat van Ahold springen 6

Filantropie is belangrijk voor Reed Elsevier 7

Jaarvergadering Shell dieptepunt voor VBDO 8

TNT-aandeelhouders geven dividend weg 8

Lid in beeld 9

Lezers menen: VBDO moet 'koplopers' nog harder aansporen 10

Interview: VBDO hoeft niet per se te groeien van nieuwe bestuurslid 11

Organisatie 'verjaardagsfeestje' VBDO komt op stoom 12

Publicaties te bestellen bij de VBDO 12

Wilt u ook lid worden van de VBDO?

Ga dan naar www.vbdo.nl of stuur de bon aan de achterzijde op. Het lidmaatschap kost € 25,- per jaar. U ontvangt de Duurzaam Geld Gids en zesmaal per jaar het VBDO Bericht.

Katrina laat zien hoe het niet moet

Duurzame ontwikkeling is gelukkig voor steeds meer mensen een inspiratiebron. De orkaan Katrina en de gevolgen daarvan, hebben de noodzaak van duurzaam handelen nog eens onderstreept. Want de catastrofe is een typisch voorbeeld van wat er kan gebeuren als duurzaamheid onvoldoende of geen aandacht krijgt. De beelden van deze gevolgen hebben mij zeer getroffen. En laten we hopen dat er lering uit wordt getrokken.

Wat we op tv zagen, was een gebrek aan interesse voor het op de been houden van een behoorlijk functionerend overheidsapparaat; de afwezigheid van een samenleving; de ontkenning van het belang van de natuur (omdat men denkt die de baas te zijn); een onderklasse waar niemand zich voor interesseert en een bovenklasse die met van die enorme SUV's in de rij staat voor de schaarse benzine. Intussen lijken het overwegend blanke politiemensen te zijn die met geweren op pantserauto's zitten en staat de zwarte onderklasse met de voeten in het water langs de kant. We zagen nog veel meer schrijnends en dat leverde samen een tamelijk griezelig beeld op.

SER-voorzitter Herman Wijffels stelde in een recent interview onomwonden dat, na een periode waarin emancipatie van allerlei groepen centraal stond, nu de toekomst aan duurzaamheid is. Ik kan mij vaak vinden in de analyses en conclusies van Wijffels. Hoewel ik zijn argumenten en voorbeelden niet altijd zo sterk vind. Zo noemt hij vaak de Brent Spar-affaire van Shell als voorbeeld van wat burgers vinden en voor elkaar kunnen krijgen. Waarom steeds ditzelfde voorbeeld? Omdat het eigenlijk het enige in z'n soort is?

Wijffels zegt ook dat nieuwe productieprocessen vaak niet alleen goedkoper, maar ook schoner zijn. Dat kan wel zo zijn per product, maar dat voordeel verdwijnt als er vervolgens twee keer zoveel van die producten worden verkocht.

Ik deel de opvatting van Wijffels dat de toekomst aan duurzame ontwikkeling is. Dat wil zeggen aan een ontwikkeling die rekening houdt met mensen en milieu. Het is naïef te denken dat die toekomst vanzelfsprekend gaat komen. Dat zal nog een flink gevecht worden. Hetzelfde Shell kondigde deze zomer aan dat zij vijf nieuwe mammoetprojecten wil gaan starten. Vijf mammoetprojecten allemaal gericht op het winnen van fossiele energie. Ook de Brent Spar-affaire heeft Shell dus niet zo ver gekregen om op z'n minst één duurzame energie mammoetproject te gaan starten. De mammoet is trouwens uitgestorven. Oorzaak: de mens en klimaatverandering.

PPMK Sprengers

VBDO-directeur Piet Sprengers

VBDO hoeft niet per se te groeien van nieuwe bestuurslid

Lucas Simons is adjunct-directeur van een multinational. Geen grote, integendeel. Maar de naam van zijn 'bedrijf', Utz Kapeh, komt inmiddels wel voor op een kwart van de in Nederland verkochte pakken koffie. De verwachting is gewettigd dat Lucas Simons bij de volgende VBDO-ledenvergadering zal worden benoemd als nieuw bestuurslid. Voor Simons is het, zoals zijn collega-bestuurders wel eens beweren, nog lang geen uitgemaakte zaak dat de VBDO moet groeien. Wel wat betreft invloed, maar niet per se als organisatie.

„Ik wil eerst met het bestuur goed kijken naar wat we willen met de VBDO. Hoe we ervoor kunnen zorgen dat de VBDO voorop blijft lopen bij het duurzamer maken van de kapitaalmarkt. Als we die visie hebben ontwikkeld, weten we waar de VBDO zich op moet richten en vooral ook: wat de VBDO aan anderen moet laten. We hopen die visie volgend jaar bij het tienjarige lustrumcongres rond te hebben. Pas als we in enkele zinnen kunnen uitleggen waar we heen willen, kunnen we bepalen welke omvang de VBDO nodig heeft om op de trom te kunnen blijven slaan en het ritme aan te geven. Uit ervaring weet ik dat daarbij een kleine organisatie heel effectief kan zijn,“ vertelt Simons die beaamt dat zijn kijk op de zaak in het VBDO-bestuur boeiende discussies oplevert. „Zo hoort het ook.“

Simons kent de VBDO al vele jaren, onder meer uit de tijd dat hij nog milieu-consultant bij KPMG was. Toen hij hoorde dat Gemma Crijns (voorzitter VBDO-bestuur) op zoek was naar vers bloed in het bestuur heeft Simons gesolliciteerd. „De VBDO heeft een unieke positie verworven als aanjager die de financiële wereld aanspreekt op het punt van duurzaamheid. Met succes, Piet Sprengers (directeur

teur VBDO) heeft veel voor elkaar gekregen en is in de financiële wereld en de directiekamers geen onbekende,“ meent Simons die inmiddels ook zelf lid is van de VBDO. „Ik wist eigenlijk niet dat particulieren ook lid konden zijn,“ lacht hij. „Hoewel steeds meer partijen zich in de financiële wereld in navolging van de VBDO ook op het thema duurzaamheid storten, is er in mijn beleving nog een halve wereld te winnen. De VBDO moet daarbij de functie van aanjager blijven houden en mag zichzelf daarvoor best wat vaker op de borst slaan. Zodat je ook de credits ontvangt die je verdient. Maar eerst moet we nu bepalen of we nog goed bezig zijn en hoe we we de VBDO opnieuw positioneren.“

De VBDO moet daarbij

de functie van aanjager

blijven houden en mag

zichzelf daarvoor best wat

vaker op de borst slaan.

Utz Kapeh is een mini-multinational. Acht mensen in Nederland en verder in Zwitserland, Guatemala, Brazilië, Japan en Kenya nog één of twee mensen per land. De stichting is opgericht door de Ahold Coffee Company en een Belgische koffieboer in Guatemala. Utz Kapeh betekent 'goede koffie' in een Mayataal en de stichting heeft als doel ervoor te zorgen dat de grote merken in zee gaan met gecertificeerde koffieboeren. „We willen een internationale erkende fatsoensnorm in de markt zetten en dat lukt heel goed. Kort samengevat vragen we aan de koffiebranders of ze verantwoord geproduceerde koffie willen inkopen. Perla-koffie van Albert Heijn is inmiddels voor honderd procent gecertificeerd en Douwe Egberts al voor eentiede. Op 1 augustus 2002 is het kantoor in Nederland geopend en nu als is een kwart van de koffie die in Nederland wordt verkocht door ons gecertificeerd. Soms is die koffie voorzien van ons logo, maar nog veel vaker niet. In veel gevallen wordt gecertificeerde koffie 'geblend' met niet door ons gecertificeerde koffie.“

Utz Kapeh is, anders dan bijvoorbeeld Max Havelaar dat kleine koffieboeren een minimum-prijs garandeert, onbekend bij het grote publiek. „Dat klopt,“ zegt Simons. „Wij richten ons op alle koffieaanbieders. Groot, klein en wereldwijd. Voor de grote koffie-inkopers is het heel aantrekkelijk om met ons in zee te gaan. Ze kunnen daarmee aantonen dat ze zaken doen volgens internationaal vastgestelde en erkende fatsoensnormen. Daarmee verminderen ze hun bedrijfsrisico's op een behapbare manier.“

De grootste uitdaging zit hem voor Utz Kapeh dan ook niet in het overtuigen van de koffiebranders, maar om er aan de productie kant voor te zorgen dat er voldoende gecertificeerde koffieproducenten zijn. „Er zijn wereldwijd vijftieng miljoen koffieboeren. Het is een hele toer om er voor te zorgen dat die aan de codes voldoen. Dat doen we bijvoorbeeld door de productie te organiseren in coöperaties. Op dit punt werken we nauw samen met vele ngo's,“ zegt Simons.

Rubriek: *Lezers Menen*

VBDO moet 'koplopers' nog harder aansporen

Door Rob van Tilburg

De VBDO mag trots zijn op de inhoud van de rubriek 'voorjaarsoogst'. De vorige twee nummers van het VBDO Bericht bieden in deze 'blauwe kolommen' een indrukwekkend overzicht van de transparantie die de VBDO namens haar leden heeft weten te bepleiten bij beursgenoteerde ondernemingen. Ook dit jaar opnieuw enkele debuterende bedrijven.

De verslagen doornemend zijn er, zowel onder de debutanten als onder de gevierden, toch nog veel inhoudelijke verbeterpunten. Een opvallend aantal bedrijven rapporteert weliswaar de duurzaamheidsprestaties keurig aan de hand van GRI-indicatoren, maar verzuimt daarbij een beschouwing te geven wat men eigenlijk wil op dit gebied. Bij veel ondernemingen ontbreken doelstellingen. Dit wekt de indruk dat managementsturing en werkelijke bedrijfskundige integratie op duurzaamheidsgebied ontbreekt. Dat is jammer. Immers, slechts een goede organisatorische verankering borgt resultaten bij een lange termijn proces. Duurzaam ondernemen is zo'n proces dat een lange adem vergt.

Terecht heeft de VBDO in de afgelopen jaren actief aangedrongen op het publiceren van duurzaamheidsverslagen. Ik denk echter dat het tijd is om – met name voor de koplopers – nog meer het accent van kwantiteit naar kwaliteit te gaan verleggen. Immers, de VBDO en haar leden staan voor echte verbeteringen op het gebied van duurzaamheid.

Daarvoor zijn drie sporen zeer belangrijk binnen rapporterende ondernemingen. Allereerst is dat het formuleren van doelstellingen en bijbehorende verbeterprogramma's. Rapporterende bedrijven die deze niet (kunnen) rapporteren, werken klaarblijkelijk niet aan (noemenswaardige) duurzaamheidsverbete-

ringen. Zij dienen daarmee niet de belangen van de VBDO-achterban. Veel actiever zou de VBDO dus daarom kunnen vragen. Dat betekent ook duurzaamheidsprogressie of -verslechtering - beschouwen en bevragen. Welke dilemma's komt de onderneming tegen en waar liggen de uitdagingen? Hoe wordt duurzaamheid bijvoorbeeld geïntegreerd in innovatie en business-development?

Een tweede belangrijk kwaliteitsaspect betreft de kwaliteit van de data in de rapporten. Als duurzaamheid vanuit bedrijfskundige optiek serieus wordt genomen is een externe verificatie onontbeerlijk. Immers, het moet gaan om geloofwaardige data. Net zoals een financieel jaarverslag zonder accountantsverklaring ondenkbaar is, zo moet dat ook ondenkbaar worden bij het duurzaamheidsverslag. Niet alleen vanwege de functie voor de externe lezer, maar óók vanwege de druk die deze verificatie intern op de kwaliteit van duurzaamheidsdata- en prestaties zet. Geen enkele business unit van een onderneming is immers graag verantwoordelijk voor het ontbreken van de accountantsverklaring over het corporate verslag. Het al dan niet aanwezig zijn van een accountantsverklaring mag de VBDO wat mij betreft dan ook serieuzer belichten. Bedrijven die zich beklagen dat dit opnieuw extra administratieve kosten met zich meebrengt zonder dat daar duurzaamheidsverbeteringen tegenover staan, zouden zich kunnen afvragen of in de toekomst extern gepubliceerde niet-geverifieerde informatie van beursgenoteerde ondernemingen nog denkbaar is. Bovendien, hoe beter de interne organisatie en verankering van duurzaamheid en het data-vergaringsproces, des te meer accountants zich kunnen beperken tot systeemcontroles.

En dat brengt mij op mijn derde punt:

de organisatorische verankering van duurzaamheid. Ik zie veel ondernemingen het duurzaamheidsverslag nog benaderen als een jaarlijkse exercitie, waar het verslag als doel op zich wordt beschouwd. Maar een goed verslag zou juist de resultante van een proces moeten zijn.

Ondernemingen zouden er goed aan doen om duurzaamheid te onderwerpen aan de interne processen van riskmanagement, interne controle en administratieve organisatie. Inclusief een goede toedeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden in de hiërarchische managementlijnen, inclusief honoreringsschema's. Echte koplopers werken inmiddels aan hetzelfde ritme van rapporteren als hun (vaak maandelijke) financiële rapportages en integreren duurzaamheidsdata in hun financiële ict-oplossingen.

De VBDO zou meer recht doen aan de inspanningen van de koplopers als de nadruk in de toekomst verschuift naar de daadwerkelijke, aantoonbare en gerapporteerde duurzaamheidsverbeteringen en de bedrijfskundige integratie in de onderneming van duurzaamheid. In beoordelingen van de ondernemingen mag dat wat mij betreft zwaarder doorlinken. De tijd is voorbij van het strekken van een pluim aan debutanten. Laat die maar door de bezemwagen worden ingehaald. Het stimuleren van de kopgroep tot betere prestaties zuigt het peloton vervolgens vanzelf mee.

Rob van Tilburg is manager van de Adviesgroep Duurzaam ondernemen van DHV en begeleidt veel ondernemingen bij duurzaam ondernemen en de verslaglegging daarvan (www.dhv.nl/mvo).

Wilt u ook graag op deze plek uw mening kwijt over een onderwerp dat met duurzaam beleggen of maatschappelijk verantwoord ondernemen te maken heeft?

Stuur uw reactie naar de gerdien.dijkstra@vbdo.nl (of: VBDO, Postbus 504, 4100 AM Culemborg, t.a.v. mevr. G.A. Dijkstra).

De VBDO-redactie bepaalt welke artikelen voor plaatsing in aanmerking komen en heeft het recht reacties in te korten.

De VBDO was het eerste jaar overigens zeer mild bij het geven van stemadvies; de lat lag niet heel hoog. Immers van de zeventien duurzaamheidsverslagen die op de Meetlat over

2004 staan, scoorden er slechts twee lager dan vijfendertig procent. De nummer één (Heineken) haalde een score van maar liefst éénentachtig procent. De tien volgende bedrij-

ven op de Meetlat zaten allen boven de vijftig procent. De onderstaande tabel brengt de bijstellingen aardig in beeld en laat zien dat de inspanningen van de VBDO lonen.

Resultaten stemadvies VBDO (rood =tegen; groen = voor; blauw = onthouden)

Onderneming AEX en Midkap m.u.v. vastgoedfondsen	Voorlopig Stemadvies per 1 febr. 2005	Definitief Stemadvies per 15 sept. 2005	Opmerkingen
Aalberts	tegen	onthouden	beloofde op aandeelhoudersvergadering meer transparantie over duurzaamheid
ABN AMRO	voor	voor	
Aegon	voor	voor	
Ahold	onthouden	voor	eerste duurzaamheidsverslag sinds 2002 is in 2005 gepubliceerd
Air France - KLM	voor	voor	
Akzo Nobel	onthouden	voor	eerste duurzaamheidsverslag is in 2005 gepubliceerd
ASM International	tegen	tegen	
ASML	voor	voor	
BAM Groep	tegen	tegen	
Buhrmann	onthouden	onthouden	duurzaamheidsverslag zal binnen enkele jaren gepubliceerd worden
Corus Group	voor	voor	
Crucell	tegen	tegen	
CSM	onthouden	voor	eerste duurzaamheidsverslag is in 2005 gepubliceerd
DSM	voor	voor	
Fortis	onthouden	voor	eerste duurzaamheidsverslag is in 2005 gepubliceerd
Fugro	tegen	tegen	geen concrete toezeggingen op aandeelhoudersvergadering
Getronics	tegen	tegen	geen concrete toezeggingen op aandeelhoudersvergadering
Hagemeyer	tegen	onthouden	meer informatie over duurzaamheid in financieel jaarverslag 2004
Heineken	voor	voor	
Heijmans	tegen	tegen	geen concrete toezeggingen op aandeelhoudersvergadering
Hunter Douglas	tegen	tegen	
SBM Offshore (voorheen IHC Caland)	tegen	onthouden	meer informatie over duurzaamheid op website
ING Groep	voor	voor	
KPN	voor	voor	
Laurus	tegen	onthouden	in financiële jaarverslag 2004 veel informatie over duurzaam ondernemen;
Logica CMG	tegen	tegen	geen concrete toezeggingen op aandeelhoudersvergadering
Numico	onthouden	onthouden	publicatie van eerste duurzaamheidsverslag is (weer) uitgesteld - staat nu gepland voor september 2005
Nutreco	voor	voor	
Océ	voor	voor	
Philips	voor	voor	
Randstad	tegen	onthouden	op aandeelhoudersvergadering 2005 werden beloften gedaan om transparantie te verbeteren
Reed Elsevier	onthouden	voor	duurzaamheidsverslag is in kwaliteit verbeterd
Shell	voor	voor	
Stork	tegen	tegen	geen concrete toezeggingen op aandeelhoudersvergadering
TNT	onthouden	voor	eerste duurzaamheidsverslag is in 2005 gepubliceerd
Unilever	voor	voor	
Vedior	tegen	tegen	geen concrete toezeggingen op aandeelhoudersvergadering
Versatel	onthouden	onthouden	
VNU	onthouden	onthouden	eerste duurzaamheidsverslag zal in 2006 gepubliceerd worden
Vopak	onthouden	onthouden	
Wessanen	tegen	onthouden	eerste duurzaamheidsverslag zal in 2006 gepubliceerd worden
Wolters Kluwer	onthouden	voor	eerste duurzaamheidsverslag is in 2005 gepubliceerd

Media-aandacht voor ongelukken frustrerend voor transparant DSM

DSM meent dat de buitenwereld - met name de pers - te veel aandacht heeft voor de zaken die soms verkeerd gaan. En er bestaat te weinig aandacht voor het feit dat het concern tot de koplopers in de branche behoort op duurzaamheidsgebied. Dit is vooral frustrerend omdat de achterblijvers, die minder transparant over duurzaamheid zijn dan DSM, vaak buiten schot blijven.

Een en ander bleek tijdens het derde VBDO Debat dat eind augustus plaats vond bij DSM in Delft. In tegenstelling tot de twee eerdere debatten bij TNT en ABN AMRO, vond dit derde debat niet plaats op het hoofdkantoor in Heerlen maar bij DSM in Delft. Daar kregen de deelnemers meteen een rondleiding kregen door de fabrieken. Dat was zo leuk dat de VBDO het volgende debat, bij Nutreco op 25 oktober, ook gaat organiseren op een productie-locatie.

De aanwezigen hadden begrip voor de frustraties bij DSM maar ontkenden dat zij de goede prestaties onvoldoende waarden. De transparantie van DSM over bijvoorbeeld die ongevalen in fabrieken wordt juist gezien als een bijdrage aan het positieve imago als duurzame onderneming. De gesprekspartners waarden hoe DSM met problemen omgaat en dat er nu en dan problemen zijn is onvermijdelijk. „DSM meldt in haar duurzaamheidsverslag expliciet waar het nog beter kan en juist dat is belangrijk,” zei Ton Rennen van de Triodos Bank. Frans de Laaf van de Novib gaf aan DSM de tip mee om anders te communiceren over haar prestaties in relatie tot de achterblijvers in de sector: „Als DSM meldt dat zij een conflict heeft met de

Rectificatie DSM

In het derde VBDO Bericht van dit jaar meldde de VBDO per abuis dat DSM in 2004 slechts vijf van de veertien doelen van het duurzaamheidsbeleid heeft gehaald. Dit blijkt, zo meldt DSM gebaseerd te zijn op een vergissing. DSM behaalde in 2004 vijf doelen niet en negen van de veertien doelen wel. Dat is dus meer dan de helft....

achterblijvers, dan levert dat positieve pers aandacht voor DSM op. Bovendien stimuleert het de niet-toppers om hun prestaties te verbeteren.” Op de VBDO Transparantie Meetlat over 2004 staat DSM op de vijfde plaats met een GRI-score van 67 procent. Dat wil zeggen dat het duurzaamheidsverslag voor dat percentage voldoet aan de eisen van het Global Reporting Initiative. De aanwezigen waren het er over eens dat de meest relevante onderwerpen goed aan bod komen in het DSM-verslag. Verbetering is nog wel gewenst bij de sociale prestaties en doelstellingen: deze mogen kwantitatiever gemaakt worden. VBDO-directeur Piet Sprengers prikkelde de discussie door te stellen dat de ambitie van DSM op het gebied voor milieuprestaties best wat hoger kunnen. Kees Bennebroek van DSM (manager public affairs) ontkende dit: „Die zijn al ambitieus, want op dit moment voldoen we er nog niet aan. De scherpe doelstellingen per afzonderlijke milieu-indicator blijven overigens staan.” Het debat ging ook over activiteiten van DSM in India. In dit land deelt het concern vitaminepillen uit en wordt voorlichting gegeven over gezonde voeding en wordt in samenwerking met overheid met vitamine verrijkte voeding op de markt gebracht. DSM is bezig om deze activiteiten uit te breiden naar Zuid-Afrika en China. Daar is overigens sprake van een integratie met de commerciële activiteiten: DSM zal in deze landen, in samenwerking met de lokale overheid, voedingsmiddelen op de markt brengen die met vitamines verrijkt zijn.

Ook ging het even over mogelijke problemen als DSM patenten op grondstoffen en kennis aanvraagt die opgedaan zijn in contacten met in-heemse volken. Tot nu toe heeft DSM éénmaal met een dergelijke zaak te maken gehad. De verwachting is dat dit onderwerp meer actueel wordt, gezien de activiteiten van DSM op de markt voor voedingssupplementen en medicijnen. DSM zei dat het onderwerp de aandacht heeft en dat er zo nodig in overleg met stakeholders relevant beleid zal worden ontwikkeld. De VBDO Debatten worden georganiseerd in samenwerking met het MVO Platform, bedrijvensnetwerk Samenleving & Bedrijf en adviesbureau SV&A. De debatten staan onder deskundige leiding van Peter van der Geer (Debat & Dialoog). Het ministerie van economische zaken ondersteunt het project financieel. De kernvraag van de VBDO-debatten is: Hoe kan de 'markt' van vraag een aanbod van duurzaamheidsverslaglegging verder worden verbeterd? „De laatste jaren zie je een omslag bij ondernemingen: zij zijn bereid om steeds meer in gesprek te gaan met stakeholders. De debatten zijn bedoeld om in deze nieuwe markt vraag en aanbod in balans te houden,” aldus VBDO-directeur Piet Sprengers. DSM'er Bennebroek bedankte de VBDO voor de gelegenheid om op deze manier met een groep stakeholders in debat te gaan. „Wij vinden het initiatief van de VBDO hartstikke goed. We willen graag een kritische insteek zodat we van deze middag kunnen leren.”

1. Hoe heeft u de VBDO leren kennen? „Een aantal jaren geleden las ik een interview in Trouw met VBDO-directeur Piet Sprengers. Als net beginnende belegger bij de Triodos Bank voelde ik me aangesproken en leek het mij niet meer dan logisch om lid te worden van de VBDO.”

2. Waarom bent u lid geworden? „Een aardige club. Ik ben zeer geïnteresseerd in historie, politieke verhoudingen en het onderwerp 'economie en samenleving'. De VBDO richt zich op het bij de les houden van het bedrijfsleven op het gebied van duurzaamheid. Dat is hard nodig en dat wil ik ondersteunen.”

3. Wat doet u nog meer duurzaam? „Ik probeer mijn leven zo duurzaam mogelijk in te richten. Dat begint al met het fatsoenlijk en verantwoordelijk opvoeden van mijn zoon Menno van vier. Duurzaamheid uit zich in meer dagelijkse dingen. Ik praat thuis Limburgs omdat we zuinig moeten zijn op onze dialecten. Maar ook in mijn vriendschappen ben ik duurzaam. Mijn oudste vriendin ken ik al veertig jaar. Op straat probeer ik ook duurzaam door het leven te gaan. Zo nodig zal ik een ander helpen bij het oversteken en als ik een zestienjarige puber over de stoep zie fietsen dan spreek ik hem ook aan op zijn gedrag.”

4. Wat is uw minst duurzame activiteit? „Hoewel ik er niet veel mee rijd, heb ik wel een auto. Zo nu en dan doe ik ook een vliegvakantie. Maar het liefst ga ik toch met Menno op de fiets naar Ommen. Het minst duurzaam ben ik omgegaan met mezelf. Ik heb te lang geprobeerd te voldoen aan door mij veronderstelde eisen van mijn werkgever. Met als gevolg een burn-out waardoor ik nu in de WAO zit.”

Lid in Beeld

Het ledental van de VBDO groeit gestaag. Wie zijn al deze mensen en wat beweegt hen? Deze keer Veroniek Clerx (44), een zeer actief werkzoekende WAO'er en al enige jaren trouwe bezoeker van de jaarvergaderingen van de VBDO. Clerx is bij de komende gemeenteraadsverkiezingen in de race om raadslid in De Bilt te worden voor de SP, een partij waar ze al tien jaar in toenemende mate actief voor is. Clerx heeft het VBDO-lidnummer 1105.

5. Wat is goed aan de VBDO? „Het feit dat de VBDO bestaat is op zich al heel goed. Wat ik er echt vindt uitspringen is de Meetlat, waarmee de VBDO bedrijven beoordeelt op hun transparantie over duurzaamheid. Met die Meetlat wordt voor bedrijven en het grote publiek begrijpelijk gemaakt welke bedrijven goed bezig zijn en welke minder presteren. De Meetlat maakt het allemaal simpel.”

6. Wat zijn de verbeterpunten? „De afkorting. Ik heb Piet al een paar keer duidelijk proberen te maken dat je met de afkorting VBDO het grote publiek niet bereikt. Dat lijkt te veel op VPRO en VMBO. Er moet een aansprekende naam komen. Sowieso is de VBDO te vaak bezig op een te hoog niveau en te weinig met het grote publiek. In het VBDO Bericht tref ik bijvoorbeeld veel te veel afkortingen aan. Het is toch een kleine moeite om maatschappelijk verantwoord ondernemen te tikken in plaats van de afkorting mvo. Particulieren worden zo geen lid en als ze het al worden dan haken ze waarschijnlijk weer vrij snel af.”

7. Welke duurzaamheidsknoop moet de politiek snel doorhakken? „...Tja, wat voor knopen kan de politiek nog doorhakken. Politici hebben zo weinig grip op de economische werkelijkheid. Maar ze zouden er echt eens werk van moeten maken om duurzamer om te gaan met het arbeidspotentieel. Mensen worden de WAO uitgegooid want iedereen moet werken. Maar tegelijk zie ik de werkgevers nog niet opstaan met de leuze 'laat alle ex-WAO'ers tot ons komen'. In plaats van allerlei mooie beleidsplannen te maken moeten ons volksvertegenwoordigers nu eens concreet afspraken maken om ex-WAO'ers aan een baan te helpen. Concreet dus en niet alleen op papier.”

8. Wat is uw kostbaarste bezit? „Menno natuurlijk. Materieel gezien hecht ik het meest aan mijn Gelderse Kussenkast. Een eikenhouten kast die mijn ouders in 1957 hebben laten maken. Als klein kind was ik al hele-

maal weg van die kast. Na het overlijden van mijn ouders is de kast bij mij terecht gekomen. Niemand anders wilde hem.”

9. Heeft u een zwakke plek als het om geld gaat? „Ik ben, zoals ik dat noem, 'pound foolish and penny wise'. Ik kan struikelen over een dubbeltje bij de aanschaf van een potje pindakaas. Maar onlangs heb ik een oud schilderij laten opknappen en dan maakt het me eigenlijk niet uit wat het kost.”

10. Geeft u geld aan goede doelen? „Jawel, ik heb een aantal automatische afschrijvingen naar kinderfondsen zoals Unicef en het Liliane-fonds. Dit zijn fondsen die goed bezig zijn. Bovendien, kinderen zijn de toekomst. Ook op dit punt ben ik eigenlijk heel erg duurzaam bezig.”

“Een aantal jaren geleden las ik een interview in Trouw met VBDO-directeur Piet Sprengers. Als net beginnende belegger bij de Triodos Bank voelde ik me aangesproken en leek het mij niet meer dan logisch om lid te worden van de VBDO.”

Jaarvergadering Shell dieptepunt voor VBDO

Wat het hoogtepunt van het afgelopen aandeelhoudersvergaderingseizoen had kunnen worden, werd een teleurstellende ervaring voor de VBDO. De Shell-jaarvergadering eind juni werd gekenmerkt door geen en/of nietszeggende antwoorden van de concerntop op vragen van de VBDO.

Zo had de VBDO becijferd dat slechts 0,00001 procent van de totale energieleverantie van Shell valt onder de categorie duurzame energie. Volgens het International Energy Agency is dit aandeel wereldwijd zo'n twee procent. Shell heeft dus nog een lange weg te gaan voordat haar eigen mix op dit niveau is. Iets wat je wel zou verwachten bij een onderneming die voorop wil lopen. De VBDO wilde weten of Shell daar ook zo over dacht. Linda Cook van de directie van de Koninklijke kwam echter niet verder dan de mantra dat Shell tussen 2002 en 2005 een miljard dollar in duurzame energie heeft geïnvesteerd. Dat wist de VBDO al enkele jaren. Ook de eerder door topman Van der Veer aangekondigde 'mammoetprojecten' voor de komende tien jaar bevatten geen duurzame energie projecten. Iets wat je

gezien de naam wel mag verwachten, meent de VBDO. Immers, de mammoeten zijn destijds uitgestorven door de opwarming van de aarde. Ook directielid Ron Routs kwam met zijn antwoorden niet in de buurt van wat de VBDO wilde weten over de ketenverantwoordelijkheid van Shell. Routs gaf aan dat in de contracten met de leveranciers is vastgelegd dat zij zich aan de Shell-codes moeten houden. Volgens hem houdt inmiddels het 'merendeel van de contractors' zich aan die codes. Hoe groot dit 'merendeel' is bleef onduidelijk en Routs wilde of kon ook niet zeggen hoe intensief een en ander wordt gecontroleerd. De VBDO vermoedt dat Shell bij het robuuster maken van deze controleprocessen nog een hele weg te gaan heeft.

Ook dit jaar werd een groot deel van de vergadering gewijd aan duurzame onderwerpen. Milieudefensie had uit diverse hoeken van de aarde vertegenwoordigers van de 'fenceline communities' (mensen die wonen en leven bij de hekken van de onderneming) opgetrommeld om hun beklag te doen over de handelwijze van Shell op die locaties. De Shell-vertegenwoordigers meenden alle kritiek eenvoudig te kunnen weerleggen met de mededeling dat het nog lang niet allemaal goed gaat maar dat er wel al veel vooruitgang is geboekt. Vaak deden zij de kritiek ook af als feitelijk onjuist.

Peter Paul de Vries van de Vereniging van Effecten Bezitters hield overigens een pleidooi om deze milieuvragen voortaan op een aparte bijeenkomst te bespreken. Dan zou de aandeelhoudersvergadering voortaan weer over de traditionelere aandeelhoudersbelangen kunnen gaan. Shell-topman Van der Veer voelde weinig voor dit voorstel.

TNT-aandeelhouders

geven dividend weg

Aandeelhouders van TNT kunnen voortaan hun netto-dividend geheel of gedeeltelijk rechtstreeks laten uitkeren aan het World Food Programme (WFP) van de Verenigde Naties. Dit meldt het bedrijf in het aandeelhoudersmagazine Share. Voor zover bij de VBDO bekend is TNT de eerste onderneming die de aandeelhouders actief betreft bij een liefdadigheidsprogramma.

Vorig jaar hadden een aantal aandeelhouders gevraagd of ze op deze wijze bij zouden kunnen dragen aan het TNT liefdadigheidsprogramma 'Moving the World'. In dit programma werkt TNT samen met het WFP. TNT stelt geld en uren beschikbaar om de logistiek van de voedselhulp te verbeteren.

In het november-nummer van Share zal TNT de opbrengst van de dividenddonatie bekend maken en inzicht geven hoe het geld is besteed. Verder zal TNT gaan onderzoeken of er behoefte bestaat en mogelijkheden zijn om aandeelhouders ook op andere manieren actief in te zetten voor het WFP. Zie ook: www.movingtheworld.org/sharesurvey.

'Sustainable production of commodities through financial institutions and shareholders interest'

Banken kunnen producenten duurzame grondstoffen belonen

Banken kunnen de duurzame productie van grondstoffen in de landen rond de evenaar bevorderen door duurzame producenten goedkoper te financieren en te verzekeren. Ook zouden de banken duurzame producenten financieel kunnen bijstaan als ze zich willen laten certificeren. Vooral voor kleine producenten, en daar zijn er heel veel van, is certificering nu vaak nog een te kostbare aangelegenheid.

Dit zijn enkele uitkomsten van een workshop die de VBDO eind juni organiseerde in Sao Paulo in Brazilië. Deze workshop vond plaats in het kader van het project 'Sustainable production of commodities through financial institutions and shareholders interest'. In het project onderzoeken adviesbureau CREM en haar Braziliaanse partner Imafloira in opdracht van de VBDO hoe grote institutionele beleggers, zoals banken, de duurzame productie van allerlei grondstoffen kunnen bevorderen. Bij de workshop waren ook vertegenwoordigers van diverse lokale natuur- en milieuorganisaties aanwezig. Tevens zaten duurzaamheidsspecialisten van de lokale vestigingen van ABN AMRO (Banco Real) en de Rabobank aan tafel.

De productie van grondstoffen leidt regelmatig tot verlies aan biodiversiteit als gevolg van het onttrekken van landbouwgrond aan natuur (ontbossing). Het grootschalige gebruik van kunstmest en pesticiden bij de teelt van onder

andere katoen en suiker leidt niet alleen tot schade aan de natuur (sterfte planten en dieren), maar levert ook gevaar op voor de gezondheid van de lokale bevolking. Bovendien zijn de arbeidsomstandigheden op de plantages meestal onvoldoende.

De banken proberen nu vooral te voorkomen dat ze in zee gaan met 'slechte' producenten. In levendige discussies benadrukten verschillende deelnemers dat het niet alleen belangrijk is om de 'slechteriken' buiten de deur te houden, maar dat het dus vooral belangrijk is om de bedrijven die van goede wil zijn te belonen met bijvoorbeeld lagere rentetarieven.

Het commodities-project van de VBDO krijgt nog een vervolg in Nederland. Als afsluiting van het project zal deze herfst een bijeenkomst worden georganiseerd voor Nederlandse financiële instellingen, de overheid en andere geïnteresseerde partijen.

ASML wil niet per se de beste zijn

ASML heeft in het geheel niet de behoefte om 'best in class' te zijn op het gebied van duurzaam ondernemen. Volgens de directie leidt een dergelijke kwalificering niet direct tot meer verkopen. Bovendien zou het alleen een doel zijn als het financieel wat beter ging met het bedrijf.

Een en ander meldden vier vertegenwoordigers van de ASML-top tijdens een bedrijfsbezoek van de VBDO half juni. Omdat het in de sector wat tegen zit, heeft ASML de laatste twee jaar weinig vooruitgang geboekt op het terrein van duurzaam ondernemen, erkende de VBDO-gesprekspartners. Alleen op het gebied van iso-certificering is vooruitgang geboekt. „Duurzaamheid heeft niet de hoogste prioriteit, we doen op het moment alleen wat nodig is. Het moet allemaal wel in balans blijven met de financiële situatie waarin we verkeren...”, aldus Tom McGuire, vice-president communicatie van ASML.

Dit jaar heeft KPMG het bedrijf doorgelicht om te kijken in hoeverre het wordt voldaan aan de GRI-richtlijnen. Volgens KPMG behaalt ASML een GRI-score van ongeveer dertig procent en schiet de rapportage vooral tekort wat betreft het verstrekken van info op sociaal gebied. De VBDO heeft ASML tijdens het bezoek een handvol tips aan de hand gedaan om met weinig kosten en moeite het duurzaamheidsbeleid én de duurzaamheidsverslaggeving kwalitatief te verbeteren.

KPN komt met beleid voor ketenbeheer

Bij KPN mist de VBDO vooral op de sociale onderwerpen nog concreet duurzaamheidsbeleid. Zo zou het bedrijf meer aandacht moeten besteden aan de relaties met toeleveranciers. De helft van de omzet is afkomstig van leveranciers. KPN zegt dat het

beleid voor deze ketenverantwoordelijkheid momenteel in de steigers wordt gezet.

Dit vertelde KPN tijdens een bedrijfsbezoek van de VBDO begin juni. Er werd onder meer kennis gemaakt met de nieuwe CFO Marcel Smits, die op de jongste aandeelhoudersvergadering nog enkele antwoorden aan de VBDO schuldig was gebleven.

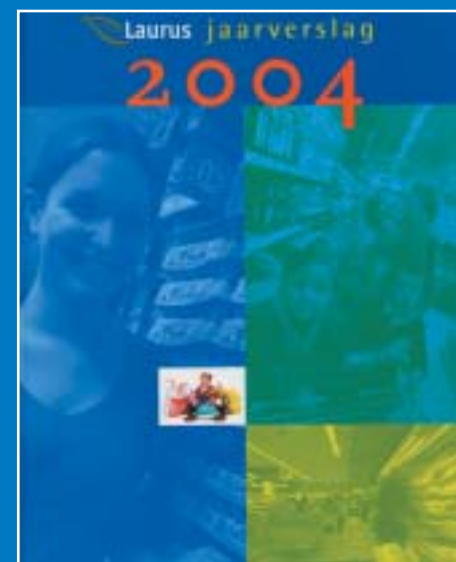
In juli vond nog een bijeenkomst met KPN plaats. George Tiemstra (hoofd milieu en duurzaamheid van KPN) nam het initiatief voor het organiseren van deze bijeenkomst, die vooral bedoeld was om tekortkomingen en mogelijke verbeterpunten van het duurzaamheidsverslag aan het licht te brengen. Ook werd kort stilgestaan bij de mogelijke maatschappelijke consequenties van nieuwe ontwikkelingen zoals groeiend internetgebruik en het verdwijnen van telefooncellen.

In beide gesprekken herhaalde de VBDO nog eens haar kritiek op het beperkte ambitieniveau bij KPN. Zo hanteert het bedrijf de doelstelling om aan het eind van 2007 vijftien procent minder CO₂ uit te stoten in vergelijking met eind 2002. Echter eind 2004 was reeds een vermindering van achttien procent gerealiseerd. Dat betekent dat de emissies dus nog met drie procent zouden mogen groeien! De VBDO ziet dan liever aangescherpte doelstellingen.

Ondanks deze kritische noten is de VBDO behoorlijk tevreden met de kwaliteit van het duurzaamheidsverslag van KPN. Temeer daar het bedrijf echt de goede kant op wil. Zo is een belangrijke tekortkoming bijvoorbeeld het ontbreken van een externe verificatie. Echter, KPN heeft op de aandeelhoudersvergadering reeds toegezegd dat het duurzaamheidsverslag in de nabije toekomst geverifieerd gaat worden.

Laurus wil in gat van Ahold springen

Laurus ziet commerciële kansen op het gebied van duurzaam ondernemen nu Ahold op dit terrein een gat laat vallen. Laurus is aan het reorganiseren en wil 'nu we toch bezig zijn' meteen het item 'duurzaam ondernemen' implementeren in de nieuwe organisatie.

Dit meldde Laurus tijdens een bezoek dat Frits Kremer en Jeroen Knikhink - verantwoordelijk voor het duurzaamheidsbeleid van de onderneming - begin juni brachten aan het VBDO kantoor. De gesprekspartners vertelden onder meer dat Laurus druk bezig is om meer 'goede koffie' te gaan verkopen. Dit is koffie afkomstig, van volgens internationaal erkende normen, gecertificeerde producenten.

Ook is een mvo-stuurgroep in het leven geroepen om te komen van een 'ad hoc' tot een integraal duurzaamheidsbeleid. De komende jaren zal er door middel van jaarlijkse projectplannen onder meer gekeken worden naar onderwerpen als gewasbescherming; vervanging reguliere producten door biologisch; dierenwelzijn; meer Fair Trade producten. „Het gaat om verduurzaming van een uiterst gecompliceerde productieketen. Omdat Laurus weinig geld heeft voor het duurzaam-

heidsbeleid, zullen er prioriteiten gesteld moeten worden,” zo temden de gesprekspartners al te hoge verwachtingen. Dat er bij Laurus meer aandacht is voor duurzaamheid blijkt ook vijf pagina's mvo in het financiële jaarverslag over 2004. Laurus meldde dat nog dit jaar een maatschappelijk verslag zal verschijnen volgens de GRI-richtlijnen. Dit verslag wordt opgesteld met hulp van adviesbureau DHV. Daarnaast wordt duurzaamheidsinformatie geïntegreerd in het financiële jaarverslag. "Beide wegen worden behandeld om te laten zien dat we het serieus menen," zo werd gezegd.

Filantropie is belangrijk voor Reed Elsevier

Filantropie is van oudsher sterk ontwikkeld bij Reed Elsevier, een gevolg van de Angelsaksische achtergrond van het concern. In de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk doen ondernemingen veel aan liefdadigheid, terwijl op het 'vaste land' op dit vlak vooral wordt gekeken naar de overheid en ngo's.

Een en ander werd duidelijk tijdens een bedrijfsbezoek in september van de VBDO aan Reed

Elsevier. Ook al lieten de gesprekspartners weten dat er veel meer gebeurt op duurzaamheidsgebied, een groot deel van de twee uur durende presentatie van Reed Elsevier ging op aan aandacht voor alle liefdadigheidswerk. De VBDO vindt dat allemaal prachtig maar kijkt vooral naar de kernactiviteiten. Zoals de organisatie van de wapenbeurs DSEI door Reed Elsevier. Veel onderdelen van het duurzaamheidsbeleid moeten nog 'verder worden uitgewerkt', zo meldden de gesprekspartners. Tijdens het gesprek bleek dat Reed Elsevier weliswaar in de meeste gevallen een overkoepelend duurzaamheidsbeleid heeft voor de gehele onderneming, maar dat de resultaten hiervan niet centraal verzameld worden. Veel verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het beleid wordt overgelaten aan de lokale vestigingen. Consequentie hiervan is dat er weinig corporate doelstellingen zijn en dat het moeilijk is om de prestaties van alle vestigingen te achterhalen en daarover verslag te leggen. Dit uit zich onder meer in het feit dat het duurzaamheidsverslag slechts driekwart van de activiteiten van de onderneming dekt. Dit vindt de VBDO echt veel te weinig.

Goed aan het nieuwste duurzaamheidsverslag is dat gebruik is gemaakt van de GRI-richtlijnen. Bovendien is een GRI-checklist toegevoegd. Dit vergroot de leesbaarheid van het verslag en maakt het mogelijk om relevante onderwerpen (of het ontbreken daarvan ...) sneller in het verslag te vinden. De VBDO vindt dat Reed Elsevier in samenspraak met het GRI zou moeten bijdragen aan de ontwikkeling van speciale richtlijnen voor de mediasector. Naast deze en andere tips, adviseerde de VBDO ook om het verslag extern te laten verifiëren, dat ver-

groot de betrouwbaarheid van een verslag. Reed Elsevier beloofde dat stap-voor-stap wordt toegewerkt naar externe verificatie van het verslag.

De VBDO denkt dat ketenbeheer één van de belangrijkste onderwerpen zou moeten zijn in het duurzaamheidsbeleid van Reed Elsevier. Het concern is het met de VBDO eens dat er op dit punt nog veel meer gedaan kan worden. Een eerste stap is de Code of Conduct for Vendors, die in 2004 werd gepubliceerd. Het is de bedoeling dat deze gedragscode in de onderneming wordt doorgevoerd en dat op termijn alle leveranciers van Reed Elsevier hieraan gaan voldoen. Op dit moment wordt naleving gecontroleerd (elk jaar intern en elke twee jaar extern) van alle leveranciers in de zogenaamde 'hoge risico groep'. Dat wil zeggen leveranciers uit landen waar stelselmatig schendingen van de mensenrechten voorkomen. Daarnaast wordt in 2005 een milieu-onderzoek uitgevoerd onder alle belangrijke leveranciers van Elsevier.

Ook wil de VBDO voortaan graag meer lezen over de resultaten van de participatie van Reed Elsevier in het Media CSR Forum. Worden er bijvoorbeeld door de media sector gezamenlijk stappen ondernomen op belangrijke onderwerpen zoals terugdringen analfabetisme, toegang tot informatie tot achtergestelde groepen, grotere etnische en culturele diversiteit in publicaties? Reed Elsevier liet weten hierover in de toekomst meer verslag te gaan uitbrengen.